

EKOLOGIZAVIMO PROCESAI ŠIUOLAIKINĖS VISUOMENĖS GYVENIME: GLOBALIZACIJOS IŠŠŪKIAI

Aurelija Samoškienė

*Vilniaus Gedimino technikos universitetas
El. paštas aurelija.samoskiene@gmail.com*

Santrauka. Straipsnyje nagrinėjamas žmogaus poveikis aplinkai, pagrindinės neigiamų aplinkos pokyčių sąveikos sukeltos problemos, ekologizavimo samprata ir raida, darnus vystymasis, ekologizavimo poveikis ekonominiams pokyčiams. Nustatomos pagrindinės perspektyvios mokslinės kryptys ekologizavimo problemoms šiuolaikinės visuomenės kontekste spręsti.

Reikšminiai žodžiai: ekologizavimas, darnus vystymasis, poveikis aplinkai.

Įvadas

Spartus kiekybinis energijos ir neatsinaujinančių gamtos išteklių naudojimo šuolis, atsiradęs dėl vartojimo ir gamybos augimo, sukėlė natūralios aplinkos disproporciją. Per pastaruosius tris dešimtmečius susidomėjimas aplinkosauga nuolat augo. Tam įtakos turėjo didėjantis žiniasklaidos dėmesys aplinkosaugos problemoms, suinteresuotų organizacijų spaudimas, sugriežtinti įstatymai ir didžiulės pramoninės nelaimės, padariusios žalą aplinkai ir stiprią įtaką visuomenės nuomonei.

Šio darbo tikslas yra nustatyti perspektyvias mokslines kryptis ekologizavimo problemoms šiuolaikinės visuomenės kontekste spręsti. Pagrindinis darbo uždavinys – remiantis mokslinės literatūros šaltiniais ir statistinių duomenų analize, aprašyti žmogaus poveikį aplinkai, ekologizavimo sampratą ir raidą, jos poveikį ekonominiams pokyčiams. Darbe remiamasi teorinių šaltinių, Europos Sąjungos statistinių duomenų analize, jų palyginimu ir sinteze.

Ekologizavimo samprata ir raida

Ekologinės problemos ir aplinkosaugos klausimai yra vieni iš aktualiausių dabarties pasaulyje. Oro, vandens ir dirvos tarša, klimato kaita, biorūšių nykimas, ozono sluoksnio ardymas ir kiti negatyvūs procesai negali nekelti nerimo dėl gyvybės likimo planetoje ir žmonijos ateities. Blogėjanti ekologinė pasaulio būklė reikalauja imtis visų įmanomų priemonių siekiant sustabdyti civilizacijos slinkimą ekologinės katastrofos link (Kalenda 2003).

Nuo naujųjų laikų iki XX amžiaus antrosios pusės buvo laikomasi nuostatos, kad žmogaus prisitaikymo prie gamtos mastą lemia iš jos paimtų medžiagų ir energijos kiekis, gamtos sukultūrinimas, palenkimas pramoniniams

procesams. Ši industrinės visuomenės beatodairiško išteklių eikvojimo logika lėmė ir katastrofišką aplinkos užterštumą. XX amžiaus paskutiniame ketvirtyje vyraujančias technokratinės ekonominio augimo nuostatas pakeitė nulinio augimo, riboto augimo, visuomenės ir biosferos koevoliucijos ir aplinką tausojančios plėtros koncepcijos. Pasaulio bendrija dabar orientuojasi į aplinką tausojančią ekonomikos plėtrą, derinančią gamybos augimo ir aplinkos apsaugos interesus (Šileika, Žičkienė 2001).

Skirtingi autoriai (Loose 2004; Rogall 2002) išskiria pagrindinius neigiamus aplinkos pokyčius, atsiradusius dėl intensyvios žmogaus veiklos:

- klimato kaita;
- geriamojo vandens trūkumas ir vandens užterštumas;
- dirvožemio degradavimas;
- biologinės įvairovės ir gamtos resursų praradimas;
- oro užterštumas kietosiomis dalelėmis.

Tarp pagrindinių neigiamų aplinkos pokyčių atsiranda tarpusavio sąveikos sukeltos problemos. Jų neįmanoma išspręsti atskirai po vieną. 1 lentelėje vaizduojamos pagrindinės neigiamų aplinkos pokyčių sąveikos sukeltos problemos (WGBU 2004).

Žmogus veikia aplinką, nes yra jos dalis. Šis komplikotos sudėties poveikis negrįžtamai keičia Žemės sistemą ir yra jaučiamas tiek ekonominėse, tiek socialinėse struktūrose. Pasak M. Kramer (2010), žmogaus poveikį aplinkai yra sunku stuktūrizuoti. Jis siūlo ieškoti esminio ryšio tarp pavienių gamtos dalių (žemės, oro, vandens, gyvosios gamtos) ir žmogaus veiklos sukurtų svarbiausių aplinkos problemų (tokių, kaip šiltnamio efektas ar vandens užterštumas) ir jų atsiradimo priežasčių.

1 lentelė. Pagrindinės neigiamų aplinkos pokyčių sąveikos sukeltos problemos (WGBU 2004)

Table 1. Main problems caused by interaction with negative environmental changes (WGBU 2004)

Neigiami aplinkos pokyčiai	Klimato kaita	Geriamojo vandens trūkumas ir vandens užterštumas	Dirvožemio degradavimas	Biologinės įvairovės ir gamtos resursų praradimas	Oro užterštumas kietosiomis dalelėmis
Klimato kaita	–	–	Anglies dvideginio kiekio didėjimas atmosferoje, žemynų ribų pokyčiai	Anglies dvideginio kiekio didėjimas atmosferoje, žemynų ribų pokyčiai	Regioniniai ir globalūs klimato pokyčiai dėl aerolių ir išmetamųjų dujų
Geriamojo vandens trūkumas ir vandens užterštumas	Kritulių rūšies ir kiekio pasikeitimas, dykumų plėtra	–	Vandens balanso pokyčiai, teršalų ir nuosėdų vandenyje didėjimas	Vandens balanso pokyčiai, miškų mažėjimas	Geriamojo vandens resursų mažėjimas, pvz., dėl gyvsidabrio gavybos arba pesticidų
Dirvožemio degradavimas	Dykumų plėtra, kritulių kaita	Įdruskėjimas	–	Didėjant erozijai mažėja augmenijos	Dirvožemio tarša sunkiaisiais metalais ir organiniais teršalais
Biologinės įvairovės ir gamtos resursų praradimas	Klimato juostų migracija	Ekosistemų praradimas ir rūšių nykimas	Ekosistemų praradimas, rūšių nykimas, derliaus mažėjimas	–	Teršalų atsiradimas maisto produktuose ir ekosistemose
Oro užterštumas kietosiomis dalelėmis	–	–	Dulkių kiekio didėjimas dėl erozijos	Oro filtravimo funkcijos mažėjimas	–

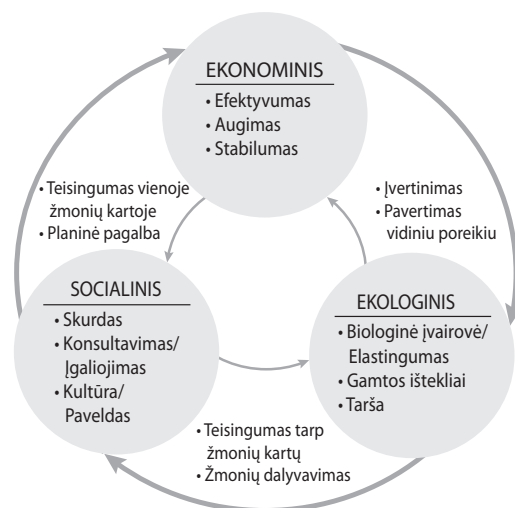
Dar 1967 ir 1968 m. JT Generalinės asamblėjos sesijose buvo priimti nutarimai dėl specialios JT konferencijos aplinkos problemoms organizavimo. Ši konferencija įvyko 1972 m. vasarą Stokholme, dalyvaujant 113 šalių atstovams. Konferencijoje priimtoje deklaracijoje buvo išreikšti pagrindiniai principai, kuriais valstybės turi vadovautis, racionaliai harmonizuodamos plėtros ir aplinkos santykius (Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment 1972) (Čiegis, Zeleniūtė 2008). Darnaus vystymosi pagrindinės nuostatos galutinai buvo suformuluotos 1992 m. Rio de Žaneire vykusioje pasaulinėje JT aplinkos ir vystymo konferencijoje, kuri aukščiausiu lygiu įteisino darnų vystymąsi, kaip pagrindinę ilgalaikę visuomenės vystymosi ideologiją.

Darnus vystymasis gali būti apibrėžtas ir kaip geresnė nūdienos ir ateities kartų gyvenimo kokybė. Tai pažangi vizija, suderinanti ekonominį vystymąsi, aplinkosaugą ir socialinį teisingumą (1 pav.). Skirtingose disciplinose darnus vystymasis apibrėžiamas šiek tiek kitaip: ekonomikoje – vystymasis, užtikrinantis, kad ateities kartų asmeninės pajamos nebūtų mažesnės nei dabartinių kartų; sociologijoje – vystymasis, kuris išsaugo bendruomenę, t. y. išlaiko glaudžius socialinius ryšius ir santykius bendruomenėse; ekologijoje – plėtra, išsauganti biologinių rūšių įvairovę, esmines ekosistemas ir ekologinius procesus (Čiegis 2004).

Tarptautinės organizacijos, vyriausybės pradeda pabrėžti, kad tradiciniai aplinkosaugos kontrolės būdai ir vals-

tybinis reguliavimas, pagrįstas griežtais administraciniais metodais ir prievarta, negali užtikrinti stabilios ekologinės padėties. Svarbu, kad pačios įmonės nuolatos gerintų savo veiklą aplinkos apsaugos srityje. Tam tikslui šalia privalomų aplinkosaugos reikalavimų, kurie apibrėžiami įstatymuose ir kituose teisės aktuose, pradėta kurti naujos priemonės, kurios skatintų įmones laisva valia siekti geresnių ekologinių rezultatų (Ruževičius 2008).

Įgyvendinant darnaus vystymosi strategiją Europos Sąjungoje, kas dvejus metus vertinami statistiniai rodikliai (indikatoriai), kurie apibūdina ekologizavimo būseną nagri-

1 pav. Požiūriai į darnų vystymąsi (Čiegis 2004)

Fig. 1. Views on sustainable development (Čiegis 2004)

nėjamu laikotarpiu. 2009 metams pateikiamos šios išvados (Eurostat 2012):

- gamtinių išteklių naudojimas nepriklauso nuo BVP;
- atliekų tvarkymo ir oro teršalų kiekio pokyčiai nuo 2000 m. yra teigiami;
- energijos suvartojimas auga, bet 2007 metais pasiektas lūžio taškas;
- automobilių kiekis ES didėja;
- organizacijų, turinčių aplinkos valdymo sertifikatus, skaičius auga;
- pažanga mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją yra lėta, bet teigiama;
- atsinaujinajiančių energijos šaltinių naudojimas lėtai didėja;
- biokuro naudojimas transporto sektoriuje lėtai didėja;
- miškų naikinimas nemažėja.

Aplinkai tausoti yra taikomos direktyvinės (privalomosios) ir savanoriškos organizacijų iniciatyva taikomos aplinkosaugos priemonės. Prie savanoriškų priemonių priskiriamos aplinkosaugos vadybos sistemos ISO 14001 ir EMAS (angl. *Eco-management and audit scheme*) bei produktų ir paslaugų aplinkosauginis sertifikavimas ir ženklinimas (angl. *Eco-labelling*) (Ruževičius 2009).

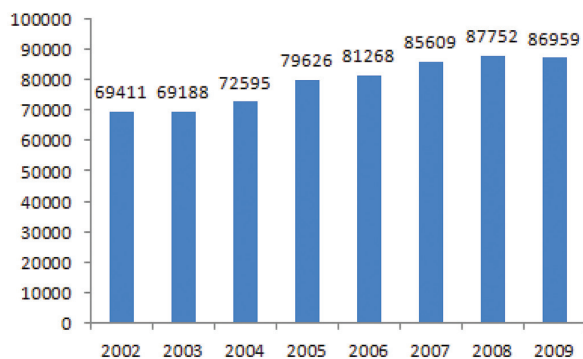
Ekologizavimo svarba ekonominiams pokyčiams

Vienas iš valstybės ekonominės politikos tikslų – ekonomikos augimo užtikrinimas. Tačiau darnaus vystymosi koncepcijos šalininkai pastebi, kad, be ekonomikos augimo teigiamo poveikio, nesaikingas ekonomikos augimas turi neigiamą išorės efektą. Taigi, kyla problema, kaip suderinti ekonomikos augimo skatinimo politiką su darnaus vystymosi tikslais (Jasinskas, Kazakevičius 2008).

Ekonominio augimo ir aplinkos apsaugos galimybių suderinamumo problemas mokslininkai sprendžia, skirtingai interpretuodami ekonominį augimą, stabilizaciją ir nuosmukį. Gaunamos skirtingos išvados, nes ekonominio augimo pozicijos šalininkai augimą suvokia kaip BVP didėjimą, neanalizuodami jo sudėties, o priešininkai augimą sieja su biologine įvairove ir mano, kad BVP augimas daro tik neigiamą poveikį aplinkai (Šileika, Žičkienė 2001).

Nepaisant to investicijos į aplinkos apsaugą tendencingai didėja (2 pav.).

Pasak A. Šileikos ir S. Žičkienės (2001), diskusijos apie ekonominio augimo ir aplinkos santykius trunka ilgus metus, jos yra daugiašakės, tarpdisciplininės, sudėtingos ir sunkiai išsprendžiamos. Šie autoriai teigia, kad ekonominiame ir aplinkosauginėje literatūroje pateiktą aplinką tausojančios plėtros apibrėžimų gausa rodo, kad klasikinis apibrėžimas palieka pakankamos erdvės įvairioms aplinką

2 pav. Investicijos į aplinkos apsaugą 2002–2009 m. ES 27 šalyse (mln. eurų) (Eurostat 2012)

Fig. 2. Volumes of investment in environmental protection in 2002–2009 m. in EU 27 (mill. EUR) (Eurostat 2012)

tausojančios plėtros versijoms, tačiau galima išskirti ekonominius, socialinius, aplinkosaugos ir institucinius aplinką tausojančios plėtros aspektus. Svarbiausi aplinką tausojančios plėtros bruožai: ji turi apimti bazines tausojančios plėtros nuostatas; apimti ekonominius aspektus, kur gamybos ir vartojimo atliekos traktuojamos kaip išteklių; apimti socialinius aspektus, pabrėžiančius vienodas galimybes visiems planetos gyventojams; apimti aplinkos aspektus, reikalaujančius pakeisti dabartinius visuomeninės pažangos vertinimo būdus; apimti institucinius aspektus, akcentuojančius institucinio reguliavimo būtinumą, principinių makrolygio svertų identifikavimą ir žemesnio regioninio lygio svertų, atsižvelgiant į regionų specifiką, nustatymą (Šileika, Žičkienė 2001).

Ekologizavimo problemoms spręsti skirtų mokslinių tyrimų prioritetai

Padidėjęs poreikis pasauliniu mastu išsaugoti aplinką – orą, vandenį, žmonijos gyvenimą, gyvūnų ir augalų pasaulį, gamtos išteklius ir ekosistemas – lemia esminius visų veiklos sričių – gamybos, paslaugų, rinkodaros, vartojimo, valstybės valdymo ir tarptautinių ekonominių ir politinių organizacijų politikos pokyčius. Ekologinėms problemoms spręsti nepakanka kai kurių valstybių aplinkosauginės veiklos – reikia suvienytų ir koordinuotų visų šalių ir tarptautinių organizacijų pastangų (Ruževičius 2008). Naujos ekonominės politikos pagrindu turi tapti pramonės, žemės ūkio ir energetikos aplinką tausojanti plėtra, t. y. plėtra, labiau sauganti aplinką, perdurbanti atliekas, efektyviai naudojanti energetinius ir kitus išteklius (Šileika, Žičkienė 2001).

Nuolatinis neigiamas poveikis aplinkai keičia ekonominę ir socialinę sistemą. Šias problemas galima spręsti tik globaliai, todėl pagrindinės mokslinių tyrimų kryptys

ekologizavimo problemoms šiuolaikinės visuomenės kontekste spęsti turėtų būti šios:

- žalingų medžiagų patekimo į aplinką mažinimas (Seidler 2010; Cassing 2002; Šileika, Žičkienė 2001; WGBU 2004; Rogall 2004);
- efektyvus atsinaujinančių išteklių naudojimas (Seidler 2010; Cassing 2002; Šileika, Žičkienė 2001; WGBU 2004; Rogall 2004);
- neatsinaujinančių išteklių vartojimo mažinimas (Seidler 2010; Cassing 2002; WGBU 2004; Rogall 2004);
- atsinaujinančiosios energijos naudojimo didinimas (Seidler 2010);
- biologinės įvairovės apsauga (Cassing 2002);
- žmonių skaičiaus pasaulyje mažinimas (Seidler 2010);
- atliekų perdirbimas (Šileika, Žičkienė 2001).

Ekologizavimo problemų šiuolaikinės visuomenės kontekste sprendimams įgyvendinti WGBU (2004) siūlo aplinkos valdymo politiką, pavaizduotą 3 paveiksle.

3 pav. Aplinkos valdymo politika (WGBU 2004)
Fig. 3. Environment management policy (WGBU 2004)

Ekologiško vartojimo ir gamybos skatinimas. Keičiant vartojimo įpročius ir gamybos būdus ekologizavimo linkme, reikia kiek įmanoma sumažinti ar visai neutralizuoti kenksmingą poveikį aplinkai.

Naujos technologijos. Aplinkai palankių novacijų diegimas, pvz., energijos gavimo, transporto sistemos, atliekų perdirbimo procesų modernizavimas.

Resursų valdymas. Atsakingas natūralių atsinaujinančių resursų (pvz., miškų ar žvejybos produktų) ir neatsinaujinančių resursų (pvz., vandens, naudingų iškasenų) naudojimas.

Pavojingų aplinkos pokyčių vengimas. Pavojingų klimato svyravimų ir kitų netoleruotinių aplinkos pasikeitimų mažinimas.

Krizių ir konfliktų prevencija. Stiprinti visuomenės gebėjimus konstruktyviu ir taikiu būdu spęsti tarpusavio konfliktus ir įveikti gamtos stichijų sukeltas krizes.

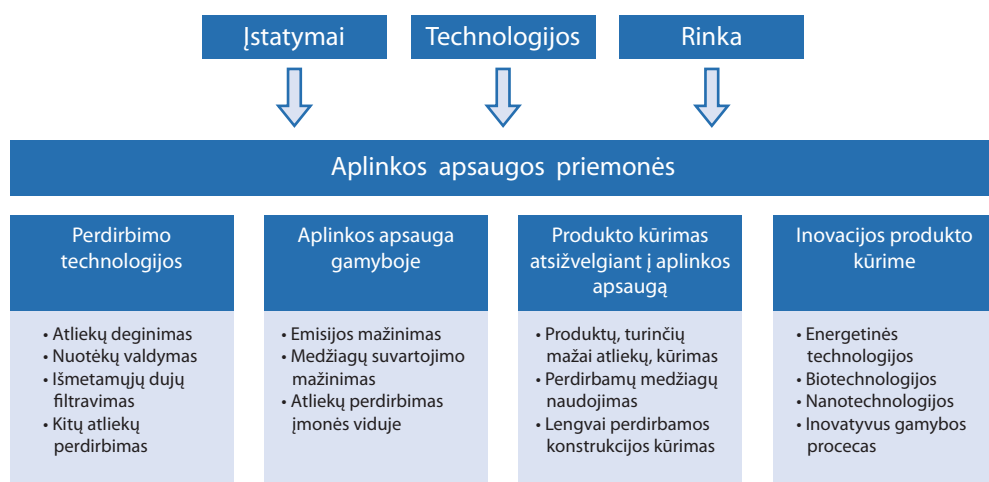
Ekologiškumo vientisumo ir įvairovės saugojimas. Išlaikyti esamų ekosistemų pajėgumus (pvz., anglies dvideginio generavimas) ir ekosistemų įvairovę.

Finansavimo ir valdymo instrumentai. Juos naudojant pritraukti ir finansuoti globalias aplinkos apsaugos strategijas.

Baudų ir kompensacijų už aplinkos taršą nustatymas tarptautiniais susitarimais, kai teršiančios šalys privalo apmokėti padarytus nuostolius.

Aplinkos apsauga yra labai svarbi dabartinei ir būsimųjų kartų gyvenimo kokybei. Kyla problema, kaip tai suderinti su nuolatiniu ekonomikos augimu ir užtikrinti tvarią plėtrą ilgą laikotarpį. Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politika grindžiama nuostata, kad aukšti aplinkosaugos standartai skatina inovacijas ir atveria verslo galimybes (Meškys 2006).

Vienas iš globalios aplinkos valdymo politikos tikslų yra ekologiško vartojimo ir gamybos skatinimas. Įmonės ekologizuoja savo gamybą, siekdamos atitikti vartotojų reikalavimus. Pagrindinės Föstner (2008) siūlomos aplinkos apsaugos priemonės pavaizduotos 4 paveiksle.

4 pav. Aplinkos apsaugos priemonės (Föstner 2008)
Fig. 4. Environmental protection measures (Föstner 2008)

Aplinkai draugiškų įmonių gaminamas produktas gyvavimo cikle visoje gamybos grandinėje nuo jo pagaminimo iki išėmimo iš apyvartos sukelia mažiau neigiamų padarinių aplinkai, negu tą pačią vertę vartotojui kuriantis nedraugiškas aplinkai produktas (Rohlfing 2010). Ekologinis marketingas yra orientuotas į ekologinius ir socialinius kriterijus. Pagrindinis jo tikslas yra socialinių ir ekologinių problemų sprendimas ir taip pat vartotojų poreikių tenkinimas (Belz, Bilharz 2005).

Įmonės, siekdamos maksimaliai išnaudoti visus įmanomus konkurencinius pranašumus, imasi kiekvienos idėjos, kurią įgyvendinus sudaromos prielaidos sustiprinti pozicijas konkurencinėje kovoje. Viena iš modernių priemonių yra aplinkosaugos vadyba, padedanti aplinkosaugos klausimus, problemas ir jų sprendimą Europos mastu įtraukti į verslo planus ir strategijas (Čepinskis *et al.* 2001).

Aplinką tausojančios plėtros koncepcijoje reikėtų išskirti dar vieną itin svarbų aspektą – inovacijas, susijusias su mokslinių, techninių, technologinių, ekonominių, kultūrinių, ideologinių galimybių paieška, nes tai yra neišsismiamas pažangos išteklius, pertvarkant materialinį ir dvasinį visuomeninį gyvenimą. Aplinką tausojančios plėtros tikslai gali būti realizuoti tik diegiant inovacijas plačiąja prasme (Šileika, Žičkienė 2001).

Išvados

1. Žmogus veikia aplinką, nes yra jos dalis. Pagrindiniai neigiami aplinkos pokyčiai, atsiradę dėl intensyvios žmogaus veiklos, yra klimato kaita, geriamojo vandens trūkumas ir vandens užterštumas, dirvožemio degradavimas, biologinės įvairovės ir gamtos išteklių praradimas, oro užterštumas kietosiomis dalelėmis.
2. Ekologinės problemos globaliu mastu sprendžiamos įgyvendinant darnaus vystymosi strategiją, kurioje pagrindiniai ekonominiai, socialiniai ir ekologiniai aspektai yra vienas su kitu susiję.
3. Ekonominio augimo ir aplinkos apsaugos galimybių suderinamumo problemas mokslininkai sprendžia, skirtingai interpretuodami ekonominę augimą, stabilizaciją ir nuosmukį. Nepaisant to, investicijos į aplinkos apsaugą tendencingai didėja.
4. Galima išskirti ekonominius, socialinius, aplinkosaugos ir institucinius aplinką tausojančios plėtros aspektus.
5. Pagrindinės mokslinių tyrimų kryptys ekologinėms problemoms šiuolaikinės visuomenės kontekste spręsti turėtų būti šios: žalingų medžiagų patekimo į aplinką mažinimas, efektyvus atsinaujinančių išteklių naudojimas, neatsinaujinančių išteklių vartojimo mažinimas, atsinaujinančiosios energijos naudojimo didinimas, biologinės įvairovės apsauga, žmonių skaičiaus pasaulyje klausimai, atliekų perdirbimas.

6. Aplinką tausojančios plėtros tikslai gali būti realizuoti tik diegiant inovacijas plačiąja prasme.

Literatūra

- Belz, F. M.; Bilharz, M. 2005. *Nachhaltigkeits-Marketing in Theorie und Praxis*. Wiesbaden: Deutscher Universitätsverlag.
- Cassing, G. 2002. *Nachhaltigkeit in Südniedersachsen. Indikatoren und Strategien zur Raumentwicklung*. Göttingen: Regionalverband Südniedersachsen e. V.
- Čepinskis, J.; Pivoras, T.; Žirgūtis, V. 2001. Aplinkosaugos vadybos vertinimas Lietuvos įmonėse, *Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba* 3(17): 44–55.
- Čiegis, R. 2004. *Ekonomika ir aplinka: subalansuotos plėtros valdymas*. Kaunas: VDU.
- Čiegis, R.; Zeleniūtė, R. 2008. Lietuvos ekonomikos plėtra darnaus vystymosi aspektu, *Taikomoji ekonomika: sisteminiai tyrimai* 2/2: 11–28.
- Eurostat. 2012. *Europos statistiniai duomenys* [interaktyvus], [žiūrėta 2012 m. sausio 13 d.]. Prieiga per internetą: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
- Föstner, U. 2008. *Umweltschutztechnik*. Heidelberg: Springer.
- Jasinskas, E.; Kazakevičius, Z. 2008. Darnaus vystymosi skatinimas remiant ekologinius ūkius, *Vadybos mokslas ir studijos – kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai* 15(4): 66–73.
- Kalenda, Č. 2003. Ekologinės etikos uždaviniai ir perspektyvos, *Ekologinės etikos baruose* 1: 5–8.
- Kramer, M. 2010. *Integratives Umweltmanagement. Systemorientierte Zusammenhänge Zwischen Politik, Recht, Management und Technik*. Wiesbaden: Gabler.
- Loose, C. 2004. *Nachhaltige Entwicklung – Die Ökologische Dimension*. Berlin: Wissenschaftlicher Beirat für Globale Umweltveränderungen.
- Meškys, L. 2006. Europos sąjungos aplinkosaugos principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas Lietuvos Respublikos teisės sistemoje, *Jurisprudencija* 3(81): 56–63.
- Rogall, H. 2002. *Neue Umweltökonomie – Ökologische Ökonomie: Ökonomische und Ethische Grundlagen der Nachhaltigkeit, Instrumente zu Ihrer Durchsetzung*. Opladen: Leske + Budrich.
- Rogall, H. 2004. *Ökonomie der Nachhaltigkeit – Handlungsfelder für Politik und Wirtschaft*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Rohlfing, M. 2010. *Die Entwicklung des Marktes für Ökologische Produkte: Eine Multiagentensimulation am Beispiel des Bekleidungshandels*. Wiesbaden: Gabler.
- Ruževičius, J. 2008. Tausojamojo turizmo plėtros problemos, *Verslo ir teisės aktualijos* 1: 125–133.
- Ruževičius, J. 2009. Environmental management systems and tools analysis, *Inzinerine Ekonomika–Engineering Economics* 4: 49–59.

Seidler, Ch. 2010. *Eingriffe des Menschen in Geoökosystem. Integratives Umweltmanagement. Systemorientierte Zusammenhänge Zwischen Politik, Recht, Management und Technik*. Wiesbaden: Gabler.

Šileika, A.; Žičkienė, S. 2001. Aplinką tausojanti plėtra: samprata ir diskutuotinos problemos, *Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba* 3(17): 3–10.

WGBU (Wissenschaftlicher Beirat der Bundesregierung Globale Umweltveränderungen). 2004. *Welt im Wandel. Armutsbekämpfung durch Umweltpolitik*. Berlin Heidelberg New York: Springer.

ECOLOGIZATION PROCESSES IN SOCIETY TODAY: THE CHALLENGE OF GLOBALIZATION

A. Samoškienė

Abstract

Negative impact on the environment made by human activity is discussed in this article as well as main problems caused by interaction with negative environmental changes. Ecologization conception and its evolution are analyzed chronologically. Key perspectives of scientific research in the ecologization field are determined; the context of today's society is taken into account.

Keywords: ecologization, sustainable development, impact on the environment.